

ОРДЕНОНОСЕЦЬ

*«Уклін низький – о, ні, це мало,
Нам треба цілувати сліди,
Щоб людство вічно пам'ятало,
Й не просто вічно, а завжди».*

Ці слова справедливо можна віднести до Івана Михайловича Сербіновського – кавалера двох орденів «Слави», який звільняв місто Суми від німців у складі 764-го стрілецького полку, 232-ї дивізії, 38-ї армії. Ми зустрілися з ним напередодні знаменної дати 2-го вересня.

До кімнати Ради Ковпаківської районної організації ветеранів скорою ходою заходить з усмішкою сивий підтягнутий чоловік. Він згадує далекий 41-й...

Була 10-та година совячного ранку 22-го червня 1941-го року. 17-літній юнак, що нещодавно закінчив школу № 5, розташовану у мальовничому районі Сум на Баранівці, їхав велосипедом до магазину. Там вже зібралася юрба заплаканих жінок та стурбованих чоловіків. Саме від них хлопець вперше почув страшне слово «війна». Звичайно ж, Іван одразу пішов до військкомату. Там було організовано дві бригади з таких же юнаків, які працювали на відвантаженні зерна для відправки у тил.

Коли 9 жовтня 1941 року німці ввійшли у місто, десятки хлопців пішли до лісу, щоб урятуватися від відправки до Німеччини. Фашистські підрозділи почали прочісувати ліс, тоді у перестрілці загинуло близько двадцяти юнаків. Тільки трьом хлопцям, у їх числі був і Сербіновський, пощастило втекти глибоко у ліс і вижити після облоги. Щасливчики дійшли аж до лісів Миропільського району.

Пізніше юнаки знайшли штаб 3-го батальйону 232-ї дивізії, де умовили командира прийняти їх до лав Червоної Армії. Документів у них не було, тому хлопці не вагаючись додали собі кілька років. Іван заявив, що він є сином мисливця, добре знає зброю, влучно стріляє, готовий мститися ворогам за Батьківщину. Цього було достатньо, щоб його призначили другим номером кулемета «Максим». До речі, кулемет без боезапасу важив 60 кілограмів, майже як сам хлопець.

Сивий ветеран з юними очима розповідав про відступ наших військ та про оборону Сумщини, опустивши очі долі. Красноармійці надовго улаштувалися під Краснопіллям, створювали умови для глибокої оборони.

Спали бійці дуже мало, по 2-3 години на добу, але віра в перемогу додавала сили. У цей час Іван служив у лавах навчального батальйону, потім став помічником командира взводу, керував декількома розрахунками, отримав звання сержанта.

Нарешті, 20 серпня 1943 року усі дочекалися наступу. У районі сіл Бездрик та Токарі під шквальним вогнем ворога Сербіновський разом з іншими бійцями захопили частину залізниці, тим самим відрізуючи німцям шлях до спасіння.

Бої наближалися до міста Суми. Фашисти зайняли дуже вигідні позиції на одному з

пагорбів, багато сумчан не було евакуйовано. З цих причин, аби не допустити марної загибелі мирних жителів та солдат, командування 232-ї, 167-ї, 340-ї дивізій та 498-го полку прийняли рішення не йти на штурм висоти, а взяти ворога в оточення. Бій за наше місто почався з 20-хвилинної артпідготовки та наступу дивізій з тилу. З гордістю говорить старий солдат про відступ ворога, про очищення рідних Сум від фашистської навали. На превеликий жаль, було багато втрат та поранених із нашої сторони.

Визволителів, що вціліли, радо вітали сумчани. Того ж дня на Червоній площі відбувся святковий мітинг.

Ось так і йшов молодий солдат стежинами війни, за чужі спини не ховався, часом дивом залишався живим у боях за рідну Україну.

Свою першу вищу військову нагороду орден «Слави» III ступеня отримав за участь у Корсунь-Шевченківській битві, коли він залишився один після поранення кулеметника та командира взводу і знищив два розрахунки кулеметів ворога та відкрив своєму батальйону шлях до наступу.

Після визволення України Сербіновський брав участь у боях за Румунію.

Нині Івану Михайловичу 84 роки, але він усе пам'ятає, в деталях описує 13 відбитих атак ворога, що почалися з п'ятої ранку і продовжувалися до пізньої ночі. За цей ратний подвиг його було нагороджено медаллю «За відвагу».

За бойові заслуги перед Батьківщиною на території Чехословаччини у 1945 році його було нагороджено трьома подяками від Верховного головнокомандувача Й.В. Сталіна. Всього у Сербіновського за роки війни назбиралося 12 подяк, у тому числі – за форсування Дніпра, за визволення Києва...

У ті трагічні часи частими бували помилки при нагородженні. Через помилку писаря Івану Михайловичу вручили два ордени «Слави» III ступеня.

Після війни Сербіновський ще 2 роки служив у Відні.

Звичайно ж, правди про своє нагородження добиватися не став, бо людина він дуже скромна.

У 23 роки Іван Михайлович повернувся до мирної праці. Ця людина ще 52 роки працювала на відновлюванні та розвитку народного господарства у рідному місті, з них 30 років – на рафінадному заводі, 12 років – на Сумському заводі «Ремстанок» та на інших.

Усе своє життя Сербіновський прожив на мальовничій Баранівці, він наставник молодого покоління, його люблять та часто запрошують до рідної школи №5, він і досі в строю, зараз є членом Ради первинної організації ветеранів.

Хто ж навчив мужності зовсім молодого хлопця, якого війна застала ще на межі дитинства і дорослості? «Батьківщина!», – гордо відповів він мені, – І батько – Михайло Васильович, котрий пройшов війну з 1943 по 1945 роки і отримав за мужність та відвагу іздового кулеметника орден «Червоної зірки».

*Н.К. Сироватська,
ветеран війни та праці, секретар ради
Ковпаківської районної організації
ветеранів.*